

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

|                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва освітнього компоненту</b><br><i>Нормативний/вибірковий</i>                                   | Виробнича (педагогічна) практика<br>Нормативний                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Ступінь освіти</b><br><b>Бакалавр/магістр/доктор філософії</b><br><b>Освітньо-наукова програма</b> | доктор філософії<br>освітньо-наукова «Філософія»                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)</b>                                                   | 2021-2022/ 5, 6 семестр                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Викладач</b>                                                                                       | Троїцька Т.С.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Профайл викладача</b>                                                                              | <a href="http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sektsiya-analitsyky-suspilnyh-protsesiv/sklad-i-kontakty/troyitska-tamara-myhajlivna/">http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sektsiya-analitsyky-suspilnyh-protsesiv/sklad-i-kontakty/troyitska-tamara-myhajlivna/</a> |
| <b>Контактний тел.</b>                                                                                | (067)1891819                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>E-mail:</b>                                                                                        | <a href="mailto:troizka@ukr.net">troizka@ukr.net</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького</b>                                                 | <a href="http://www.dfn.mdpu.org.ua">http://www.dfn.mdpu.org.ua</a>                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Консультації</b>                                                                                   | <i>Очні консультації:</i><br>щосереди, згідно графіку роботи кафедри філософії.<br><i>Онлайн-консультації:</i>                                                                                                                                                                                                                                  |

## 1. АНОТАЦІЯ

Виробнича (педагогічна) практика у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького на третьому освітньо-науковому рівні є структурним компонентом фахової професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та невід'ємним складником комплексної підготовки докторів філософії. Під час проходження виробничої (педагогічної) практики здобувачі вищої освіти знайомляться з роботою системи вищої освіти, переліком основних документів по кафедрі філософії та їх змістом, аналізують теоретичні і прикладні питання управління закладом вищої освіти та його структурними підрозділами, з сучасними проблемами управління. Здобувачам надаються теоретичні і практичні знання та вміння для забезпечення професійної потреби в управлінні освітнім, науковим та виховним процесом у закладі вищої освіти. Керівниками практики є наукові керівники аспірантів.

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Метою виробничої (педагогічної) практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності «Філософія 033» є формування комплексу професійних компетентностей, необхідних для подальшої самостійної освітньої та науково-педагогічної діяльності та практичної апробації положень дисертаційних досліджень.

Завдання виробничої (педагогічної) практики:

- застосування набутих під час засвоєння освітніх компонентів програми, зокрема філософсько-освітніх, психолого-педагогічних дисциплін, методик та методологій наукової і професійної діяльності автономності, відповідальності знань та умінь;
- закріплення, поглиблення та збагачення філософсько-освітніх, психолого-педагогічних та спеціальних знань з різних предметів, використання їх при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формування у майбутніх викладачів педагогічних умінь та навичок, які сприяють розвитку професійних якостей особистості;
- формування у здобувачів навичок організації виховної роботи зі здобувачами вищої освіти другого та першого рівнів, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи їх індивідуальні особливості;
- підготовка аспірантів до проведення у закладах вищої освіти занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання;
- набуття умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методики навчання;
- виконання функцій куратора академічної групи у студентських колективах, проведення індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти;

- виховання стійкого інтересу до професії викладача закладу вищої освіти, потреби в педагогічній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності;
- формування умінь професійного й педагогічного та наукового спілкування з аудиторією;
- формування досвіду викладацької роботи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

### **3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ**

#### **1. Інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати науково-дослідницькі завдання і проблеми у галузі філософії і практичній діяльності, що передбачає прийняття нестандартних рішень, самостійність міркувань, умовиводів та інтелектуальний пошук і генерування нових ідей, стратегій, залучення ціннісних смислів до соціально-духовного життя

#### **2. Загальні компетентності:**

- Здатність до аналітичного мислення, оперативного аналізу значного масиву гуманітарних текстів, вміння ставити та вирішувати наукові завдання, нестандартно розв'язувати задачі та самостійно міркувати і формувати умовиводи
- Здатність до інтелектуального пошуку, вміння виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації та розв'язувати суперечності інтерпретації
- Здатність генерувати нові світоглядні і наукові ідеї (креативність), прагнути до відкриття нового знання, залучення ціннісно-смислових орієнтирів пізнання і практичної діяльності
- У кар'єрному розширенні можливостей діяльності застосовувати для вирішення пізнавальних задач праксеологічні стратегії і засоби, відстоювати активну громадянську позицію на основі етичних міркувань і соціальної відповідальності
- Здатність до комунікативно-діалогічної взаємодії на основі вміння враховувати точки зору, що ґрунтуються на різних світоглядних, конфесійних та соціокультурних засадах
- Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та методологією особистісного саморозвитку, формування системного світогляду, етики і культурного кругозору
- Здатність доказово, інтелектуально коректно викладати результати власного дослідження українською мовою, писати власні тексти аналітичного характеру та застосувати необхідні процедури (редагування, коректура, звірка) при підготовці тексту до публікації

#### **3. Фахові компетентності:**

- Здатність сформулювати дослідницькі проблеми з орієнтацією на аналітику соціально-політичних, культурно-освітніх і релігійних процесів у зв'язку з попередньою інтелектуальною історією
- Володіння методологією використання дослідницьких підходів методів, пізнавальних процедур, моделей гуманітарного

пізнання, релевантних відповідній проблематиці

- Вміння використовувати філософську, загальнонаукову методологію та пізнавальні засоби і процедури філософської аналітики і досягати в результаті самостійних пізнавальних результатів
- Вміння брати участь у діалогах, відкритих дискусіях, диспутах із філософської проблематики та імплементувати у смисловий простір обговорень етико-практичну значущість філософського знання
- Здатність викладати філософські дисципліни у закладах освіти усіх рівнів та володіти сучасними методиками викладання і інноваційними освітніми технологіями

#### **4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

##### **Програмні результати навчання (ПРН)**

- Знання теоретичних і праксеологічних основ філософської науки, суміжних галузей гуманітарних та суспільних наук, розуміння та проблематизація сучасної філософської думки і практики
- Актуалізація нових підходів, принципів, стратегій і методів ефективного вирішення пізнавальних і дослідницьких задач
- Володіння українською та іноземною мовами на достатньому для фахового спілкування рівні і презентації результатів дослідження
- Застосування різних стратегій та моделей викладання у фаховій галузі
- Синтез, інтерпретація та імплементація філософських ідей і підходів у гуманітарні дослідження та декомпозиції використання в культурно освітньому просторі
- Аналіз факторів, які мають позитивний чи негативний вплив на комунікативно-діалогічний простір культури і освіти та визначення їх в конкретних консенсуальних і контекстуальних практиках
- Емоційно-вольова налаштованість на високу особисту культуру, етику громадянської відповідальності, морально-духовної досконалості, науково-етичні стандарти та доброчесність

#### **5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

| <b>Вид заняття</b> | <b>лекції</b> | <b>практичні заняття</b> | <b>самостійна робота</b> |
|--------------------|---------------|--------------------------|--------------------------|
| Кількість годин    | -             | -                        | 90                       |

## 6. ПОЛІТИКА

Освітній компонент «Виробнича (педагогічна) практика» є нормативною складовою освітньо-наукової програми. Ключовим його принципом є набуття практичних здатностей діяти автономно та відповідально у викладацькій діяльності, використовуючи набуті знання, уміння та навички зі спеціальності, із загальнонаукового (філософського) світогляду, з блоку універсальних навичок науково-педагогічного працівника діяльності. Усі складові курсу розглядаються у контексті відповідності науковим інтересам аспірантів та їх освітній траєкторії.

Виробнича (педагогічна) практика є моніторингом та діагностикою відповідності підготовки дескрипторам Національної рамки кваліфікацій у набутті здобувачами автономності, відповідальності, знань, комунікативних компетентностей та умінь і навичок.

Виробнича (педагогічна) практика зі спеціальності «Філософія 033» має враховувати особливості теоретичної і практичної складових сучасної філософії та унікальності ОНП, що має бути відображеним у специфіці дисциплін, що викладаються, у індивідуальних дослідницьких завдань, в організації навчально-виховної діяльності здобувачів другого та першого рівнів вищої освіти тощо. політика академічної поведінки та етики:

- Відданість етичним принципам, стандартам поведінки, які створюють бар'єр для недоброчесності.
- Прагнення до істини, відкритості поширення знань.
- Повага до гідності усіх учасників освітньо-наукового процесу.
- Об'єктивне оцінювання власних проведених занять та контрольних-модульних завдань для перевірки якості теоретичних і практичних знань у здобувачів.

## 7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

### 7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

| Кількість годин | Тема                                                          | Завдання                                                                              | Термін виконання | Максимальна кількість балів |
|-----------------|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----------------------------|
| 5               | Настановча конференція у форматі засідання кафедри філософії, | 1. Ознайомлення з порядком проходження здобувачами виробничої (педагогічної) практики | День 1.          | 5                           |

|    |                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                  |    |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|----|
|    | відділу докторантури та аспірантури                                                                 | 2. Отримання завдань та рекомендацій від наукового керівника та випускової кафедри<br>3. Визначення форм звітності<br>4. Складання індивідуального плану проведення практики та його затвердження<br>5. Оформлення щоденника практики                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                  |    |
| 50 | Виконання пунктів індивідуального плану проходження практики в рамках навчальної діяльності         | 1. Проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі<br>2. Проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять<br>3. Виготовлення роздавальних дидактичних матеріалів<br>4. Перевірка письмових робіт студентів.<br>5. Проведення консультацій для студентів<br>6. Підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається                                                                                                                                                                                                                                          | Упродовж всього періоду практики | 25 |
| 15 | Виконання пунктів індивідуального плану проходження практики в рамках науково-методичної діяльності | 1. Ознайомлення з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти та на випусковій кафедрі<br>2. Ознайомлення з кредитно-модульною організацією освітнього процесу та освітнього компоненту, що доручено викладати<br>3. Ознайомлення зі змістом освіти за обраним фахом (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації)<br>4. Участь аспірантів у засіданнях кафедр, наукових гуртків, в роботі науково-методичних семінарів викладачів тощо<br>5. Складання робочої навчальної програми курсу, який доручено проводити (тематичного плану і | Упродовж всього періоду практики | 20 |

|    |                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                  |    |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|----|
|    |                                                                                                              | <p>планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо)</p> <p>6. Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                  |    |
| 10 | Виконання пунктів індивідуального плану проходження практики в рамках виховної діяльності аспіранта          | <p>1. Ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті і на кафедрі</p> <p>2. Ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі</p> <p>3. Відвідування та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти</p> <p>4. Підготовка і проведення одного виховного заходу</p> <p>5. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому</p> <p>6. Здійснення функцій куратора студентської групи на рівнях бакалаврату та магістратури, проведення тьюторської роботи</p> | Впродовж усього періоду практики | 15 |
| 5  | Виконання пунктів індивідуального плану проходження практики в рамках науково-дослідної діяльності аспіранта | <p>1. Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань та складання відповідного звіту</p> <p>2. Участь у роботі наукових семінарів випускової кафедри</p> <p>3. Керівництво науковими студентськими дослідженнями в рамках власної наукової теми</p> <p>4. Виконання власної теми наукового дослідження</p> <p>5. Підготовка, написання та оформлення наукових статей</p> <p>6. Підготовка наукових тез та виступ з результатами дослідження на наукових конференціях в якості апробації</p>                                                                                                                                    | Упродовж усього періоду практики | 30 |

|   |                                                                    |                                                                                          |                        |   |
|---|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---|
| 5 | Складання та оформлення звіту з виробничої (педагогічної) практики | Узагальнення діяльності аспіранта під час проходження виробничої (педагогічної) практики | Останній день практики | 5 |
|---|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---|

## 8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

|                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Загальна система оцінювання освітнього компоненту</b>                                        | <p>За період проходження виробничої (педагогічної) практики упродовж трьох тижнів здобувачі вищої освіти за виконані види робіт набирають бали, максимальна кількість яких становить 100 балів. За групами робіт бали розподіляться так, як показано у сьомому пункті. Сума балів за виконані види робіт становить рейтинговий показник здобувача і виставляється здобувачеві як підсумкова оцінка.</p> <p>Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики. Критеріями оцінювання виробничої (педагогічної) практики є: успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики; дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку закладів вищої освіти; власна активність, ініціативність аспіранта в процесі виконання завдань практики; - повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики; якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність наданих методичних матеріалів.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Оцінювання успішності видів діяльності здобувача під час проходження виробничої практики</b> | <p>100–90 балів (А) відповідає оцінці «відмінно», якщо здобувач в повному обсязі засвоїв програму практики, вільно, самостійно та аргументовано викладає зміст окремих тем під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань з дисципліни, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Здобувач правильно застосовував методичні прийоми і правила під час проведення лекційних занять та виконання практичних робіт. Здатний самостійно реалізовувати освітній процес, знає особливості освітнього процесу у закладах вищої освіти, здатен до виділення суттєвих ознак вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. Аспірант вдало використовує результати свого дослідження у навчально-виховній діяльності.</p> <p>74-81(С) та 82-89 (В) балів відповідають оцінці «добре», здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час проведення лекційних та практичних занять, в основному розкриває зміст теоретичних питань на лекціях та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки предмету дослідження, але допускає незначні помилки та неточності.</p> |

|                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                               | <p>73-60 балів (D) відповідає оцінці «задовільно» у випадку коли здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає під час проведення лекцій його основний зміст, під час практичних робіт в основному вміє пояснити студентам методику виконання завдань, але без глибокого всебічного їх аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Підтримує певні зв'язки з науковою спільнотою кафедри, але не систематично. Допускається декілька помилок під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>Незадовільна оцінка виставляється здобувачеві, який недостатньо підготовлений для проведення лекційного чи практичного заняття, не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. На заняття і кафедральні заходи запізнюється, ініціативи не проявляє або взагалі відмовляється виконувати певні види діяльності в межах виробничої практики.</p> |
| <b>Умови допуску до підсумкового контролю</b> | <p>Аспірант, який за результатами оцінювання практичних видів діяльності у відповідності до програми виробничої (педагогічної) практики, набрав 60 балів і більше, отримує залік за умови, що він виконав усі види практичних завдань, передбачених програмою практики. Невиконання певних видів робіт є підставою для відмови у виставленні здобувачеві заліку у зв'язку з невиконанням навчального плану.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## 9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Видриган М.В. Методика викладання філософії: Навч.посіб. –Черкаси: Черкаський ун-т імені Б.Хмельницького, 2020. – 180 с.
2. Жільберн Д. Антропологічні структури уявного. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2021. – 560 с.
3. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі.- К., 2017.
4. Квайн В. Дві догми емпіризму // Sententiae, 2015. – Вип.2. – С.9 – 26.
5. Квіт С.М. Масові комунікації –К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2018. - 352 с.
6. Кондратик О.В.Методика викладання філософії та суспільствознавчих дисциплін у вищій школі: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк, 2019.– 11с.
7. Кунах О. М., Пахомов О.Є. Викладацька практика: методичний посібник. – Дніпро: вид-во Ліра, 2020 – 14 с.
8. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA |2018|М.Мазарчук (осн.автор). – К.: УЦОЯО, 2019. – 439 с.
9. Панафідіна О.П. Що таке класична філософія? Підходи до розуміння класики і проблема їх релевантності //Філософська думка. – 2019. – №1. – С. 74 – 86.

10. Педагогічна практика : програми, навчально-виховна робота студентів, звітність : навчально-методичний посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. / І. В. Мороз, О. Г. Ярошенко, Т. С. Іваха [та ін.] ; [за заг. ред.: І. В. Мороза, Т. С. Івахи]. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 222 с.
11. Практикум з філософії: Навч. посіб. для викладачів та студентів ВНЗ /за заг.ред. В.Л. Петрушенка. – Львів: «Новий Світ 2000», 2020. – 258 с.
12. Пролеєв С. Філософські компетентності: якими їм бути? //Філософія освіти. – 2016. - № 2. С. 88 – 96.
13. Управління сталим розвитком. Підручник /за заг. ред. В.П.Беха. – К.: Caravela, 2020. – 538 с.
14. Філософія: підручник для ст. вищ. навч. закладів /за ред.. Л.В.Губерського. – Вид.2-ге, перероб. і допов. – Харків: Фоліо, 2018. – 620 с.
15. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ 2-ге вид. – К.: Академвидав, 2010. – 456 с.
16. Харківська А. А.Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці / А. А. Харківська // Міжнародний науковий вісник : збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнар. наук.-практ. конф. (Ужгород – Будапешт, 26–29 листопада 2013 року) / ред. кол. В.І.Смоланка (голова), І.В.Артьомов та ін. – Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2014.

#### ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Землянський А.М., Троїцька Т.С. Методичні рекомендації до написання дипломної (магістерської) роботи зі спеціальності 033 «Філософія». – Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2018. – 26 с.
2. Квайн В. Дві догми емпіризму //Sententiae, 2015. – Вип.2. – С.9 – 26.
3. Мішель М. Час племен. Занепад індивідуалізму у постмодерному суспільстві. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2018. – 264 с.
4. Почепцов Г. Фейк. Технології спотворення реальності. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2020. – 224 с.
5. Терлецька Ю.Ефективність фахової діяльності викладачів вищих навчальних закладів: педагогічно-психологічний аспект / Ю. Терлецька // Вища школа. – 2014. – № 1. – С. 81–89.
6. Троїцька Т.С., Тараненко Г.Г. Комунікативно-діалогічний поворот в освіті як предмет осмислення філософії // Формування стратегії міжнародної комунікації особистості учня в онтогенезі: від методики до методології: тези Міжнар. наук.-практ. конф. (13-14 вересня 2018 р., м. Мелітополь). С. 210-212.
7. Троїцька Т.С., Троїцька О.М., Аверина К.С. Релігійна етика у філософсько-педагогічному дискурсі: Навчально- методичний посібник. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2018. - С. 3-78, С.115-127.
8. Троїцька Т.С., Троїцька О.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Глобальні проблеми сучасності». – Мелітополь: МДПУ імені Б.Хмельницького, 2018. – 26 с.

9. Троїцька Т.С., Троїцька О.М., Поправко О.В. Інформативно-мовний аспект акмеруху Homo educandus //Інформаційні технології в освіті та науці : Збірник наукових праць. Вип. 11. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2019. – С. 298–300.
10. Троїцька Т.С., Троїцька О.М., Поправко О.В. Event-технології в культурно-освітньому просторі вищої школи: потенційність й перспективи реалізації //Наукове сьогодення: теоретико-прикладні дослідження та перспективи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. – Мелітополь, 2019. – С. 128–131.
11. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І.Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.